

1929 JÚLIUS—AUGUSZTUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXVIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

7—8. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1929. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.
(Telefon 237—22.)

Meghívó

az O. E. E. 1929. évi augusztus hó 21-én délután 5 órakor az egyesület székházában tartandó *választmányi ülésére.*

Tárgysorozat:

1. Elnöki bejelentések.
2. Ügyvezető jelentése az egyesület helyzetéről.
3. Az 1929. évi rendes közgyűlés idejének, helyének és tárgysorozatának megállapítása.
4. Bund Károly egyesületi titkár nyugdíjazási kérvénye.
5. Tagfelvétel.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1929. évi augusztus hó 6-án.

Az elnökség megbízásából:

Biró Zoltán s. k.,
ügyvezető vál. tag.

Reflexiók*

I.

Szószerint ideiktatom a beszédet, amellyel báró Waldbott Kelemen, országos egyesületünk választmányi tagja, a Tisza-Jobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesületének elnöke a három vidéki egyesület együttes közgyűlését megnyitotta.

„A balatonfüredi erdészeti tanulmányutunk különös jelentőséggel bír, mert talán először történt meg, hogy három vidéki egyesület, részben nagy távolságról idesietve, összehozott közös szellemi munkára és eszmecserére. Emeli ennek jelentőségét az, hogy anyaegyesületünk, az Országos Erdészeti Egyesület is képviseltette magát és képviseltette magát az erdőmérnöki főiskola és a budapesti mérnöki kamara is igen illusztris tagok által, és hogy tisztelettel üdvözölhetjük a m. kir. földművelésügyi minisztérium hivatalos kiküldöttjét is.

Igaz örömmel állapítom meg ezt az eseményt, mely mondhatjuk, majdnem egy országos erdészeti kongresszus jellegével bír, mert előjelét látom benne arra, hogy kialakul az annyira kívánatos egyetértés és kollégiális együttműködés az ország erdészeti érdekeltsége kebelén belül.

És erre, tisztelt Uraim, okvetlenül szükségünk van! Nekünk kell egy erős, egyöntetű szervezet, hogy sikerrel megvédhessük közös érdekeinket és hogy elérhessük közös nagy erdőgazdasági céljainkat. A szervezkedés főleg abban áll, hogy alárendeljük önként saját egyéni akaratunkat és divergáló, alárendelt magánérdekeinket egy közös nagy cél érdekében; ez pedig csak úgy lehetséges, hogyha mindenki egyéni szabadságá rovására bizonyos lemondó áldozatot hoz. Viszont ebben az önfejelemben rejlik éppen az erő és a siker titka!

És most legyünk egyszer egészen őszinték önmagunkkal szemben és beláthatjuk, hogy az utolsó években e téren igenis történtek hibák, a félreértések és egyéni összetűzések sorozata zavarta meg az erdészeti érdekeltség harmónikus egységét, és ez nem használt ügynöknek!

Ennek véget kell vetni! És erős a hitem, hogy útban van

* Félreértések kikerülése végett megjegyezzük, hogy a cikk nem az egyesület álláspontját, de a szerkesztő véleményét tartalmazza.

az erők összeforrása és adja Isten, hogy a jelenlegi, országos jelleggel bíró összejövételünk végleges fordulópontot fog jelenteni a kölcsönös bizalom helyre állítására és az *egységes erdészeti front* megalapítására!"

Igaz örömmel hallottam egyik legnagyobb erdőbirtokosunk szájából a kijelentést, hogy szükség van „*egy erős, egyöntetű szervezetre*” úgy az érdekek védelme, mint a közös cél elérése érdekében!

Megkap az egyesületi élet leglényegesebb kellékének, az önfegyelemnek frappáns megállapítása s a kivezető út pontos megjelölése!

Keressük a hibát elsősorban magunkban s ha legyőztük önmagunkat, feltétlenül megtaláljuk a kivezető utat a „félreértések és egyéni összetűzések sorozatá”-ból, mert el fogjuk hinni, hogy az ellenvélemény is azt kívánja szolgálni, amit magunk: a közérdeket.

De vajjon lehet-e az erős, egyöntetű szervezet a vidéki egyesületek együttes közgyűlése?

Azt hiszem: nem!

Elképzelhető-e, hogy a három-négy önálló életet élő társadalmi szervezkedés, a gazdasági élet napról-napra felvetődő kérdéseivel foglalkozva, idejében tudjon előbb maga határozni, azután a minden valószínűség szerint nem teljesen egyező határozatokat összeegyeztetni s együttesen, megfelelő nyomatékkkal eljárni?

Elképzelhető-e, hogy össze lehessen kétízben is szedni az érdekelteket s lehessen tárgyalni ugyanazokat az ügyeket egyszer a külön gyűléseken, azután együttes ülésben?

Vagy lehet-e sürgős dolgokban közvetlenül összehívott együttes ülésekre számítani akár nyolc-tízszer is egy évben?

Aligha!

De elemezzük tovább a dolgot!

Könnyen előfordulhat az az eset, hogy ugyanabban a kérdésben a vidéki egyesületek egymással ellentétes álláspontot foglalnak el.

Melyik álláspont kerül ez esetben felül? Sikerül-e a meggyezés? Mi lesz az eredmény, ha mindegyik külön kívánja a maga álláspontját érvényesíteni?

Vagy lehetséges az „együttes gyűlés”-eket intézményesen szervezni s kimondani, hogy azok határozatai mindegyik egyesületre kötelezők?

Aligha! Hiszen már maga az a körülmény, hogy egyik vagy másik egyesület területén tartják az együttes gyűlést, biztosíthatja az abszolút többséget a vendéglátó egyesület részére!

Vagy gondoljunk egy tag-aránylagos választott testületre? Ez egy új külön országos szervezetet jelentene!

Vegyük még a végére a ma tán legfontosabb kérdést: sikerül-e ezúton az erdőbirtokososztály érdeklődését és közreműködését fokozottab mértékben elérni?

A balatonfüredi gyűlés erre is megadta a választ!

Már pedig erre — különösen a közeljövőben — feltétlenül szükség lesz, ha meg akarjuk teremteni azt az alapot, amelyiken magángazdaság és állami felügyelet, birtokos és erdőtiszt kéz a kézben, teljes megértéssel munkálhatják a közös célt, a magyar erdőgazdaság felvirágoztatását!

Úgy látom, hogy a Waldbott báró úr beszédében említett erős, egyöntetű szervezet, amelynek keretén belül kialakul „az egységes erdőszeti front”, nem lehet más, mint az egymagában is önálló életet élő Országos Erdészeti Egyesület s ennek felvirágoztatása lehet csak a főcél!

Térjünk vissza a balatonfüredi fehér asztal mellől elröp-pent s azóta már vezércikktémává fejlődött hasonlatra: a tölgy-fára!

A világégés nemcsak a korona nagy részét tépte le, meg-tépázta erősen a megmaradt ágakat is, sőt elszakította, más-hová sodorta annak a táplálékban gazdag felső talajrétegnek nagyrészét is, amelyből az egész korona táplálkozott!

Meg kell keresniök, meg kell találniök a gyökereknek azo-
kat a mélyebb rétegeket, ahonnan a nedvességből, táplálékból
hiányzó mennyiségeket meríthetik, mert csak így számíthatunk
a korona erőteljes megújulására!

Isten őrizzen, hogy a vidéki egyesületek a gyökérsarjak szerepét vigyék ennél a folyamatnál s egész talajkörzetek tápláló erejét a maguk céljaira vonják el az anyafa rovására!

A fejlődési terület, amire a korona szorítva van, korlátolt!

Az egy koronának szánt helyen nem fejlődhetik egészségesen három-négy! Mi lesz, ha bekövetkezik a szorulás a koronák versenyében? Ha a megcsonkult anyafa táplálék híján alulmarad, elpusztul s a felnyurgult, rövidebb életű sarjaknál megindul az anyafa tuskójából eredő tőkorhadás?

Nem! Nem lehet!

Nem sarjak a vidéki egyesületek, de alkotó, törzsökös ágai az egész koronának, melyek élete szervesen kell hogy bekapcsolódjék az egész korona életébe!

Hiszen megvoltak ezek az ágak nagyrészt a háború előtt is!

Ha egy-egy különleges helyzet, valamely erősebb, a többi talán elnyomó hajtás eltávolodása erősebb világossághoz juttatta őket: életjelenségeik időszakonként megerősödtek. De mihelyest a koronában megfelelő helyüket megtalálták, az egyensúly helyzete előállott: elapadtak az ágak önálló életjelenségei s a korona egyenletes fejlődése haladt a maga útján!

Hogy a lassú fejlődés, az erősödés ma az egyes ágakon jobban látszik, az is természetes!

Hiszen közelebb vannak a talajhoz s a megtépett, csonka korona mégis csak ad némi védelmet!

Sohase feledjük azonban el, hogy bármelyik ágnak a túlfejlődése egyenetlenséget, szabálytalanságot idéz elő nemcsak a korona, de a törzs alakjában, szerkezetében is, s ezek a szabálytalanságok, torzulások igen gyakran válnak halálos betegségek forrásává.

Csak az egyes ágak arányos fejlődése, amely nem vonja el a csúcstól túlzottan a táplálékot, vezethet a korona kívánatos, kerekded, szabályos kialakulásához: az erős, egészséges, egységes erdészeti fronthoz!

Úgy érzem, hogy az egyesületek hivatása kettős!

Az egyik az erdőgazdaság országos, életbevágó érdekeinek védelme, a másik a megértő, baráti, kollégiális szeretet ápolása és a helyi érdekek védelme.

Az Országos Egyesület életében az elsőnek, a vidékiekénél a másodiknak kell dominálnia.

Örömmel látjuk ezt élni, fejlődni, virulni a vidéki egyesületekben, mert csak ez vezethet a megértés, a baráti türelem útján a közös célok és érdekek világos megismerésére, a helyes

munkaelosztásra, ami nélkül az egységes frontot elképzelni nem lehet.

Sohase feledje azonban az egyik ág sem el, hogy alkotó része a koronának, s ha a közérdek úgy kívánja: *a törzs, a talaj, a termés védelme érdekében áldoznia kell mindent, még az önállóság rovására is.*

Meg vagyok győződve róla, hogy szükség esetén így is lesz!

Az új korszaktól pedig nem félttem az Országos Erdészeti Egyesület közel évszázados fáját!

Amikor a vihar letépte a korona messze kimagasló ágait, napfényre, világosságra kerültek az eddig a korona közepén rejtőzö apróbb, életerős ágak, amelyekről alig tudott, amelyekkel alig törődött valaki!

Életképességüket, hivatásukat lebecsültük akkor; mit csínálnák nélkülök ma!?

Természetesen időbe telik, amíg ezekből az ágakból kialakul az új korona képe! De a figyelem már rájuk terelődött! Ápoljuk, gondozzuk őket, túlságos nyesegetés, a növekvés túlzott befolyásolása nélkül, mert ezeknek a szabad, erőteljes fejlődése meg fogja hozni az egész törzs renesszánszát, amire — valljuk meg őszintén — valamelyest szükség volt.

Az Országos Egyesület igazgatóválasztmánya megtette a kezdő lépést, amikor a vidéki egyesületekkel való együttműködés megoldását a szervezőbizottság első programmpontjául tűzte ki.

Reméljük, hogy a kezdeményezés a vidéki egyesületeknél is azonos jóindulattal találkozik.

II.

Az 1929. évi XXXI. t.-c. tárgyalja az 1929—30. évi állami költségvetést. Általános szempontokból bennünket a kiadásoknak az a néhány tétele érint, amik az „Államerdészet” cím alatt foglaltatnak.

Két tétel, illetőleg rovat ragadja meg leginkább az egyénileg érdektelen szemlélő figyelmét.

Az egyik az „Alföldi és kopárfásításra” a beruházások között felvett összeg.

A mult költségvetési év 1,000.000 pengőjével szemben ez a költségvetés 400.000 pengőt irányoz erre a célra elő.

Tehát a multévben megindult, legszebb reményekre jogosító akció, amelynek fokozatos fejlesztését reméltük és vártuk, már a második évben csak 40%-át kapta meg az előző évi hitelösszegnek.

A másik a kísérletügy.

Tegyünk csak egy kis összehasonlítást!

Mezőgazdasági tudományos és kísérletügyi intézmények címén a következő tételek szerepelnek a költségvetésben:

a) rendes kiadásként	2,525.990 P
b) átmeneti kiadásként	110.000 „
c) beruházás gyanánt	135.100 „
Összesen	<u>2,771.090 P,</u>

azaz Kettőmillió hétszázhetvenegyezerkilencven pengő.

Ezzel szemben erdészeti kísérletekre a következő tétel:

Átmeneti kiadásként 8.000 P,

azaz Nyolcezer pengő.

Azért írtam ki betűkkel is mindkét összeget, nehogy valaki sajtóhibának minősítse valamelyik adatot.

Őszintén megvallom, szégyenkezve írtam le a második számot, mert szégyenlenünk kell mindnyájunknak, akik az erdészeti ügyeivel foglalkozunk, hogy akkor, amikor a magyar erdők közel 15%-át tesz ki az ország összes területének; akkor, amikor ez a gazdasági ág az, amelynek termékeiből a legkevesebbet tudjuk produkálni, s a legtöbbet hozzuk be; akkor, amikor mindnyájan tudjuk, hogy a meglévő magyar erdők átlagtermelése egynegyedrészt teszi annak, amit tőlük várhatnánk; akkor, amidőn igen jól tudjuk, hogy a külföld fejlettebb elárásai nálunk még próba alá sem kerültek, akkor: egy elsősorban agrárállam 1,428.671.400 pengős kiadásaiból 8000 pengő, vagyis 0.0005% jut az erdőgazdaság gyakorlati problémáival való kísérletezésre!

Belátom szegénységünket, megértem még azt is, ha az erdészeti elvont tudományoknál beérjük azzal, amit ezen a téren néhány lelkes professzorunk — odaadó buzgalommal pótolva a szegényes eszközöket — elér, a többbit pedig várjuk a külföldtől,

amelyik pénzben, megértésben, mecenásokban nálunk gazdagabb.

De azt nem tudom megérteni, hogy sokmilliószármadasi feleslegek mellett erre az elsőrendű gyakorlati célra, ahol az egyes eljárások alkalmazhatósága sokkal inkább függ a helyi viszonyoktól, mint a mezőgazdaságnál, mindössze $\frac{1}{350}$ (egy háromszázötvened) része jut annak, amit a mezőgazdasági kísérleti és tudományos intézetek kapnak.

Hát annyira hiányzik az egész magyar közéletből az érzék az erdőgazdaság problémái iránt?

Lehet ezek után azt mondani, hogy magyar erdészeti kísérletügy van?

Lehet ezen a téren belátható időn belül gyakorlati eredményt várni?

Nem szégyen ez mindnyájunkra, akik ennek a mostohagyereknek, a magyar erdőgazdaságnak az ügyeivel foglalkozunk?

Szabad ezt szó nélkül hagyni minden erre csak legkevésbé hivatott szervnek s legelsősorban az Országos Erdészeti Egyesületnek?

Ezekre a kérdésekre keresem a választ!

III.

Elöttem a „Nemzeti Közművelődési Alapítványról” szóló 1929. évi XXXIII. t.-c. s kiemelem belőle a 4. §. 7. bekezdését:

„Felhatalmaztatik a minisztérium, hogy a hitbizományi gondnokkal kötött egyességgel megszerzett birtokrészekből a szentdomonkosi és nemtii birtokrészeket eladhassa”.

A mezőgazdasági részekhez semmi érdek nem fűz bennünket, de az erdőket ismerem.

A szentdomonkosi jórészt középkorú és fiatal, feltétlen erdőtalajon álló erdő, benne mintegy 300 kat. hold 1—8 éves vágás, körülbelül 35—40 kat. hold kopár terület. Egész terjedelme körülbelül 1400 kat. hold. Ma jövedelmét nem ad, de megfelelő gazdálkodással 20—25 év alatt igen jövedelmező gazdasággá alakítható át.

Körülötte legalább 15—20.000 kat. hold tönkretett, rossz erdő, sőt jelentékeny százalékban már ma is kopár terület s

így ez a birtok, ha nem is lenne kiindulópontja egy nagyobb állami birtok létesítésének, legalább példaképen szolgálhatna ezen a ma — sajnos — végvidéken arra, hogyan kell gazdálkodni!

A másik, a nemtői erdő, iskolapéldája a részint teljesen elkopárosodott, részben pedig a pusztulás szélén álló erdőgazdaságnak.

Ha magánbirtok maradna, kényszerintézkedéssel, állami támogatással vagy bármilyen eszközzel kellene odahatni, hogy ez a veszedelmes szégyenfolt ki legyen javítva, rendbe legyen hozva!

Alig egy évtizeddel ezelőtt a nemzetiségi vidékeken tízezer hold számra vásároltuk az ilyen elpusztult vagy pusztulásnak indult területeket, hogy az állam rendbehozza azokat s nemcsak nagy vagyonoknak, de a nép biztos megélhetésének is megvesse az alapját az állami erdőgazdaság.

Igaz, hogy most színmagyar vidékről van szó, de talán mégis csak furcsa, hogy az állam a véletlenül megszerzett ilyen birtokon túladni akarjon s maga járjon elő jó példával arra, hogy az ilyen birtokba nem érdemes beruházni, hanem túl kell rajta adni, kínlódjék vele más, vagy pusztuljon el a terület!?

Kérdem, hogy ha az állam ilyen példát ad a kopár és túlhasznált erdőterületek kezelésére, mit lehet majd az új erdő-törvényben a magánbirtokostól kívánni?!

Lehetetlen elhinni, hogy ehhez a törvényjavaslathoz erdész-szakember még csak hozzá is szagolt volna, mert ilyen javaslatot nem tett volna!

Be lehet állítani az ilyen intézkedést a legkezdetlegesebb erdőgazdasági politikába?

Biró Zoltán.

A szikesfásítási kísérletek eddigi eredményei

Előadta Magyar Pál,

a Természettudományi Társulat 1929. évi május 16-iki ülésén.

1863 tavaszán jelent meg a nagy osztrák botanikus, Kerner Antal „Pflanzenleben der Donauländer” című nagyszerű munkája. Ugyanezen év nyarán katasztrofális szárazság köszöntött az Alföldre s mikor ennek hatásai mind ijesztőbb arányokban